

Opća bolnica Pula
Ospedale Generale di Pola
Odjel za medicinsko biokemijsku djelatnost

PRIPREMA ZA LABORATORIJSKE PRETRAGE KRVI

1. Opće upute za vađenje krvi

- Dan prije odlaska u laboratorij nemojte se teže fizički umarati i izbjegavajte intenzivnu tjelovježbu. Uzimajte uobičajene obroke hrane, ali ne premasne.
- 24 sata prije vađenja krvi nije dozvoljena konzumacija alkohola.
- 12 sati prije vađenja krvi nije dopušteno uzimati hranu, piti kavu, čaj, sokove niti pušiti. Dozvoljeno je piti samo običnu vodu.
- Uzmite svoje uobičajene lijekove u propisano vrijeme osim ako Vam nije drugačije savjetovao liječnik.
- Nemojte uzimati nepropisane lijekove, biljne lijekove i suplemente ili dodatke prehrani bez prethodnog savjetovanja s liječnikom jer bi takvi preparati mogli utjecati na rezultate Vaših nalaza.
- Laboratorijskom osoblju prijavite sve lijekove, biljne pripravke ili druge ljekovite proizvode te vitamine i minerale koje ste uzeli prije vađenja krvi.
- Kada se određuje koncentracija lijeka u krvi savjetujte se s liječnikom u koje vrijeme trebate uzeti terapiju. Ako krv vadite kako bi liječnik procijenio dobivate li odgovarajuću dozu lijeka, tada je krv potrebno izvaditi ujutro prije redovnog uzimanja terapije. Tek nakon uzimanja uzorka trebate popiti svoj lijek.
- Za redovite pretrage krvi, na vađenje je potrebno doći ujutro između 07.00 i 09.30. sati, dok ste još odmorni i natašte, a svakako prije nego što prođete druge dijagnostičke ili terapijske postupke. Na rezultate pretraga također može utjecati i produljeno gladovanje, tj. ako na vađenje krvi dolazite nakon 10 sati, a još uvijek ste natašte.
- Prije vađenja krvi poželjno je da u čekaonici mirujete u sjedećem položaju barem 15 minuta.

2. Upute za pripremu prije određivanja lipidnog statusa

Pretragom masnoća u krvi određuje se ukupni kolesterol, HDL kolesterol, LDL kolesterol, trigliceridi. Ako Vas je liječnik uputio na određivanje masnoća u krvi, tada se za takve pretrage treba pridržavati svih općih uputa za vađenje krvi, ali treba imati na umu i neke posebne preporuke. To su:

- 2 tjedna prije vađenja krvi hranite se uobičajeno, ali izbjegavajte promjene u tjelesnoj težini.
- 48 sati prije vađenja krvi nemojte se teže fizički umarati i izbjegavajte intenzivnu tjelovježbu. Također nemojte konzumirati alkohol.
- 24 sata prije vađenja krvi uzimajte uobičajene obroke hrane, ali ne premasne.
- 12 sati prije vađenja krvi nije dopušteno uzimati hranu, piti kavu, čaj, sokove niti pušiti. Dozvoljeno je piti samo običnu vodu.
- Uzmite svoje uobičajene lijekove u propisano vrijeme osim ako Vam nije drugačije savjetovao liječnik.
- Nemojte uzimati nepropisane lijekove, biljne lijekove i suplemente ili dodatke prehrani bez prethodnog savjetovanja s liječnikom jer bi takvi preparati mogli utjecati na rezultate Vaših nalaza.
- Laboratorijskom osoblju prijavite sve lijekove, biljne pripravke ili druge ljekovite proizvode koje ste uzeli prije vađenja krvi.

- Na vađenje krvi potrebno je doći ujutro između 07.00 i 09.30 sati, dok ste još odmorni i natašte, a svakako prije nego što prođete druge dijagnostičke ili terapijske postupke. Na rezultate pretraga također može utjecati i produljeno gladovanje, tj. ako na vađenje krvi dolazite nakon 10 sati, a još uvijek ste natašte.
- Prije vađenja krvi poželjno je da u čekaonici mirujete u sjedećem položaju barem 15 minuta.
- Određivanje kolesterola ne bi se trebalo provoditi prije nego što prođe 8 tjedana:
 - od akutnog infarkta miokarda
 - od kirurške operacije
 - od traume
 - od sekundarne bolesti s promjenama u metabolizmu lipida
 - od akutne bakterijske ili virusne infekcije.

3. Upute za pripremu prije određivanja željeza

- 24 – 48 sati prije uzimanja uzorka krvi nemojte piti sokove obogaćene vitaminima (borovnica, crni ribiz, kupine, kupinovo vino, cikla), energetske napitke i oralne preparate željeza.
- Dan prije odlaska u laboratorij nemojte se teže fizički umarati i izbjegavajte intenzivnu tjelovježbu. Uzimajte uobičajene obroke hrane, ali ne premasne.
- 24 sata prije vađenja krvi nije dozvoljena konzumacija alkohola.
- 12 sati prije vađenja krvi nije dopušteno uzimati hranu, piti kavu, čaj, sokove niti pušiti. Dozvoljeno je piti samo običnu vodu.
- Uzmite svoje uobičajene lijekove u propisano vrijeme osim ako Vam nije drugačije savjetovao liječnik.
- Nemojte uzimati nepropisane lijekove, biljne lijekove i suplemente ili dodatke prehrani bez prethodnog savjetovanja s liječnikom jer bi takvi preparati mogli utjecati na rezultate Vaših nalaza.
- Laboratorijskom osoblju prijavite sve lijekove, biljne pripravke ili druge ljekovite proizvode koje ste uzeli prije vađenja krvi.
- Na vađenje krvi potrebno je doći ujutro između 07.00 i 09.30 sati, dok ste još odmorni i natašte jer željezo jako varira tijekom dana. Svakako dođite na vađenje krvi prije nego što prođete druge dijagnostičke ili terapijske postupke.
- Prije vađenja krvi poželjno je da u čekaonici mirujete u sjedećem položaju barem 15 minuta.
- Ako trenutno dobivate terapiju transfuzijom krvi ili uzimate preparate željeza, tada krv za određivanje željeza treba vaditi najmanje:
 - 4 dana nakon zadnje transfuzije krvi
 - 2 tjedna nakon davanja intravenoznih preparata željeza.

Napomene:

- Koncentracije željeza u serumu mogu biti povećane kod primjene acetilsalicilne kiseline, kloramfenikola, oralnih kontraceptiva, multivitamina (npr. cedevita) i kemoterapijskih agensa, posebno cisplatine i metotreksata.
- Određivanje željeza ne treba provoditi u stanjima akutne infekcije i kod žena za vrijeme menstruacije.

4. Upute za pripremu i provođenje testa oralne podnošljivosti glukoze

Test traje dva sata tijekom kojih se dva puta vadi krv. Vaša je suradnja iznimno važna za točnost nalaza. Molimo Vas da se pridržavate navedenih uputa.

Priprema prije oGTT testa:

- Tri dana prije testa uzimajte svoje uobičajene obroke bogate ugljikohidratima. Dnevno je poželjno jesti više od 150 g ugljikohidrata poput kruha, riže, tjestenine ili krumpira. Nemojte mijenjati svoju uobičajenu tjelesnu aktivnost
- Večer prije izvođenja testa, od 20 sati nadalje, nemojte konzumirati hranu i piće. U tom razdoblju smijete piti samo običnu vodu.
- Na dan izvođenja testa morate biti natašte pa nemojte ujutro jesti, piti niti pušiti. Smijete piti samo običnu vodu.

Izvođenje testa:

- Javite se u laboratorij u jutarnjem terminu (07.00 do 08.30 sati) gdje će Vam se izvaditi uzorak krvi natašte.
- Polako, u malim gutljajima, popit ćete čašu glukoze otopljene u vodi.
- Točno 120 minuta nakon što ste popili glukozu, javite se u laboratorij na drugo vađenje krvi.
- Tijekom izvođenja testa nije dopuštena fizička aktivnost, konzumacija hrane, pića i pušenje. Mirno sjedite u čekaonici i pazite na točno vrijeme javljanja u laboratorij. Nakon drugog uzimanja krvi (120. minuta) dozvoljena je i preporučljiva konzumacija hrane i pića.
- Laboratorijskom osoblju prijavite sve lijekove, pripravke ili dodatke prehrani koje uzimate jer bi takvi pripravci mogli utjecati na rezultat testa. Također prijavite ukoliko ste nedavno preboljeli infekciju ili se dulje vrijeme niste kretali.

5. Upute za pripremu i provođenje testa oralne podnošljivosti glukoze u trudnoći

Ako ste trudnica ste i liječnik Vas je uputio na oralni test opterećenja glukozom molimo Vas da se pridržavate navedenih uputa. Test traje dva sata tijekom kojih se tri puta vadi krv. Vaša je suradnja iznimno važna za točnost nalaza.

Priprema prije oGTT testa u trudnoći:

- Tri dana prije izvođenja testa konzumirajte svoje uobičajene obroke, bez promjena u unosu količine i vrste hrane i pića. 24 sata prije izvođenja testa nije dopuštena jača fizička aktivnost (plivanje, teretana, vožnja bicikla).
- Večer prije izvođenja testa, od 23 sata nadalje, nemojte uzimati hranu i piće. U tom razdoblju smijete piti samo običnu vodu. Na dan izvođenja testa morate biti natašte pa nemojte ujutro jesti, piti niti pušiti. Smijete piti samo običnu vodu.

Izvođenje testa:

- Javite se u laboratorij u jutarnjem terminu (07.00 do 08.30 sati) gdje će Vam se izvaditi uzorak krvi natašte. Polako, u malim gutljajima, popit ćete čašu glukoze otopljene u vodi.

- Točno 60 i 120 minuta nakon što ste popili glukozu, javite se u laboratorij na drugo i treće uzimanje krvi.
- Tijekom izvođenja testa nije dopuštena fizička aktivnost, konzumacija hrane, pića i pušenje. Mirno sjedite u čekaonici i pazite na točno vrijeme javljanja u laboratorij.
- Nakon trećeg uzimanja krvi (120. minuta) dozvoljena je i preporučljiva konzumacija hrane i pića.

Napomena: Oralni test opterećenja glukozom (oGTT) potrebno je učiniti između 24. i 28. tjedna trudnoće, samo u trudnica kod kojih je u prvom trimestru izmjerena glukoza natašte

<5,1 mmol/L, a anamnestičko-klinički pokazatelji upućuju na gestacijski dijabetes.

6. Upute za pripremu za određivanje postprandijalne koncentracije glukoze

Test traje dva sata tijekom kojih se dva puta vadi krv. Vaša je suradnja iznimno važna za točnost nalaza. Molimo Vas da se pridržavate navedenih uputa.

Priprema prije određivanja postprandijalne koncentracije glukoze:

- Tri dana prije testa uzimajte svoje uobičajene obroke bogate ugljikohidratima. Dnevno je poželjno pojesti više od 150 g ugljikohidrata poput kruha, riže, tjestenine ili krumpira. Nemojte mijenjati svoju uobičajenu tjelesnu aktivnost.
- Večer prije izvođenja testa, od 20 sati nadalje, nemojte konzumirati hranu i piće. U tom razdoblju smijete piti samo običnu vodu.
- Na dan izvođenja testa morate biti natašte pa nemojte ujutro jesti, piti niti pušiti. Smijete piti samo običnu vodu. Uzmite sa sobom svoju uobičajenu terapiju. Uzmite sa sobom doručak koji se sastoji od peciva i običnog jogurta.

Izvođenje testa:

- Javite se u laboratorij u jutarnjem terminu (07.00 do 8.30 sati) gdje će Vam se izvaditi uzorak krvi natašte.
- Nakon vađenja krvi pojedite doručak koji se sastoji od peciva i običnog jogurta, a zatim uzmite svoju uobičajenu terapiju.
- Točno 120 minuta nakon što ste pojeli doručak, javite se u laboratorij na drugo vađenje krvi.
- Tijekom izvođenja testa nije dopuštena fizička aktivnost, konzumacija druge hrane i pića te pušenje. Mirno sjedite u čekaonici i pazite na točno vrijeme javljanja u laboratorij.

Napomena:

- Laboratorijskom osoblju prijavite sve lijekove, pripravke ili dodatke prehrani koje uzimate jer bi takvi pripravci mogli utjecati na rezultat testa. Također prijavite ukoliko ste nedavno preboljeli infekciju ili se dulje vrijeme niste kretali.

7. Upute za pripremu određivanja hormona štitnjače u krvi

Ako Vas je liječnik uputio na određivanje hormona štitnjače u krvi tada se trebete pridržavati svih općih uputa za vađenje krvi, ali treba imati na umu i neke posebne preporuke.

- Dan prije odlaska u laboratorij nemojte se teže fizički umarati i izbjegavajte intenzivnu tjelovježbu. Uzimajte uobičajene obroke hrane, ali ne premasne.
- 24 sata prije vađenja krvi nije dozvoljena konzumacija alkohola.
- 12 sati prije vađenja krvi nije dopušteno uzimati hranu, piti kavu, čaj, sokove niti pušiti. Dozvoljeno je piti samo običnu vodu. Uzmite svoje uobičajene lijekove u propisano vrijeme osim ako Vam nije drugačije savjetovao liječnik.
- Ukoliko uzimate lijekove za liječenje bolesti štitnjače potrebno je krv izvaditi **ujutro prije terapije**.
- Na vađenje krvi potrebno je doći ujutro između 07.00 i 09.30 sati, dok ste još odmorni i natašte. Svakako dođite na vađenje krvi prije nego što prođete druge dijagnostičke ili terapijske postupke.
- Prije vađenja krvi poželjno je da u čekaonici mirujete u sjedećem položaju barem 15 minuta.
- Nakon vađenja krvi trebate popiti svoj lijek za liječenje štitnjače. Nemojte uzimati nepropisane lijekove, biljne lijekove i suplemente ili dodatke prehrani bez prethodnog savjetovanja s liječnikom jer bi takvi preparati mogli utjecati na rezultate Vaših nalaza.
- Laboratorijskom osoblju prijavite sve lijekove, biljne pripravke ili druge ljekovite proizvode te vitamine i minerale koje ste uzeli prije vađenja krvi.

8. Upute za pripremu određivanja tumorskih biljega u krvi

Ako Vas je liječnik uputio na određivanje tumorskih biljega u krvi, tada se trebate pridržavati svih općih uputa za vađenje krvi, ali treba imati na umu i neke posebne preporuke.

Opće upute za pripremu prije vađenja krvi

- Dan prije odlaska u laboratorij nemojte se teže fizički umarati i izbjegavajte intenzivnu tjelovježbu.
- 12 sati prije vađenja krvi nije dopušteno uzimati hranu, piti kavu, čaj, sokove niti pušiti. Dozvoljeno je piti samo običnu vodu.
- Uzmite svoje uobičajene lijekove u propisano vrijeme, osim ako Vam nije drugačije savjetovao liječnik.
- Nemojte uzimati nepropisane lijekove, biljne lijekove i suplemente ili dodatke prehrani bez prethodnog savjetovanja s liječnikom jer bi takvi preparati mogli utjecati na rezultate Vaših nalaza.
- Laboratorijskom osoblju prijavite sve lijekove, biljne pripravke ili druge ljekovite proizvode i vitamine koje ste uzeli prije vađenja krvi, a nisu uz preporuku liječnika.
- Na vađenje krvi potrebno je doći ujutro između 07.00 i 09.30. sati, dok ste još odmorni i natašte, a svakako prije nego što prođete druge dijagnostičke ili terapijske postupke.
- Prije vađenja krvi poželjno je da u čekaonici mirujete u sjedećem položaju barem 15 minuta.

Posebne preporuke prije određivanja tumorskih biljega

- Upotreba proizvoda kanabisa nije preporučena prije određivanja hCG.
- Pridržavajte se točnog dana vađenja krvi kojeg Vam je savjetovao liječnik.
- U slučaju dugotrajnog praćenja koncentracije tumorskog biljega krv uvijek trebate vaditi u **istom laboratoriju** jer rezultati mjerenja tumorskih biljega mogu biti različiti kada se rade u dvama različitim laboratorijima, različitim metodama.
- Za određivanje **prostata specifičnog antigena (PSA)** i/ili slobodnog PSA krv trebate vaditi:
 - prije kliničke manipulacije prostate (digitorektalni pregled) ili manualne masaže prostate
 - najmanje 6 tjedana nakon biopsije prostate, transuretralne resekcije prostate ili traumatske kateterizacije

- barem 4 – 6 tjedana nakon uspješne antibiotske terapije infekcije urinarnog trakta ili prostatitisa
 - barem 24 sata nakon posljednje ejakulacije ili intenzivne vožnje bicikla.
- Krv za određivanje CA125 nije preporučljivo uzimati za vrijeme menstruacije niti u prva dva tromjesečja trudnoće.

9. Upute za pripremu prije određivanja spolnih hormona

Ako Vas je liječnik uputio na određivanje spolnih hormona, tada se za takve pretrage treba pridržavati svih općih uputa za vađenje krvi, ali treba imati na umu i neke posebne preporuke.